

Titel: En meget sælsom Begivenhed med en Perle- eller Corallfisker ved Navn Nicolay. Hvorledes han efter Kongens af Sicilien hans Befalning, optog et Guldbæger, som var nedsenkt imellem de store Havsvælg Scylla og Charybdis, og hvad for underlige Ting han saae der. [...]

Citation: "En meget sælsom Begivenhed med en Perle- eller Corallfisker ved Navn Nicolay. Hvorledes han efter Kongens af Sicilien hans Befalning, optog et Guldbæger, som var nedsenkt imellem de store Havsvælg Scylla og Charybdis, og hvad for underlige Ting han saae der. [...]", i *Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15*, A.H. Godiches Efterl., 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/catalog/tfs-texts-1_015-shoot-workid1_015_005b/facsimile.pdf (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorphs samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 15

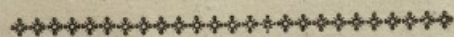
Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

56

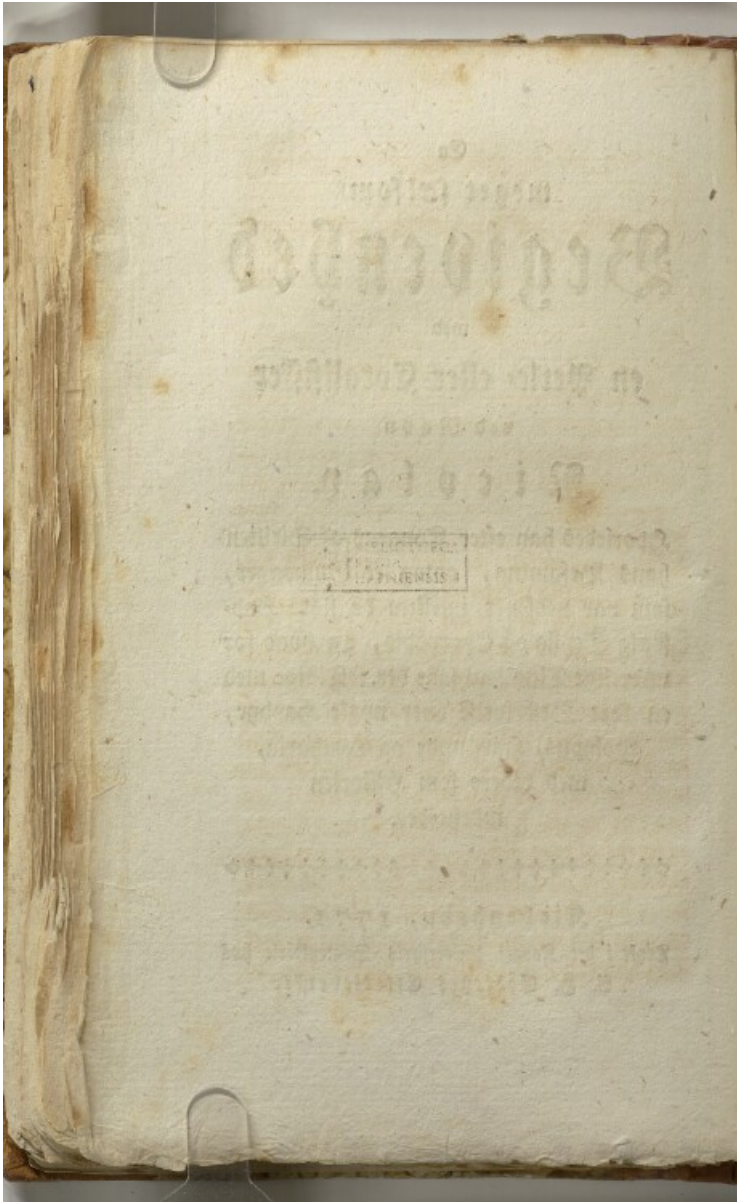
En
meget sølsom
Begivenhed
med
en Perle- eller Coralfisker
ved Navn
N i c o l a n.

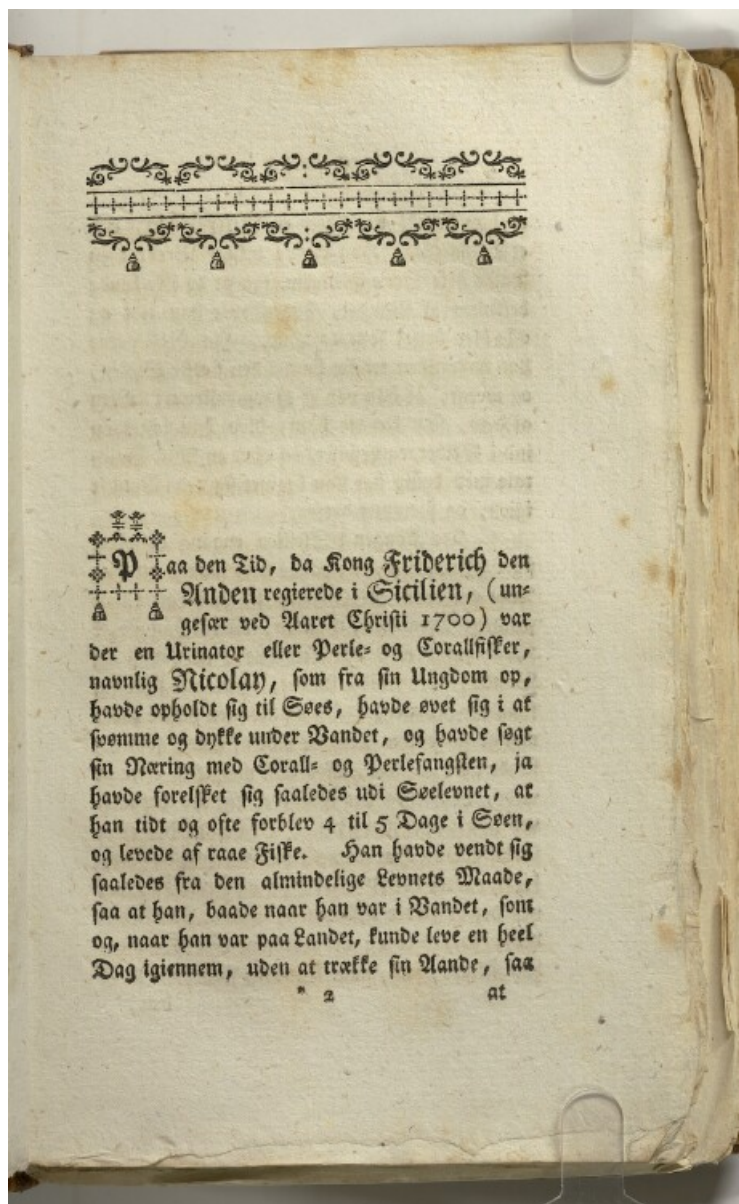
Hvorledes han efter Kongens af Sicilien-
hans Befalning, optog et Guldbæger,
som var nedsenkt imellem de store Hav-
svælg Scylla og Charybdis, og hvad for
underlige Ting han saae der. Tillige med
en kort Beskrivelse over nogle Havdyr,
Polypus, Høshunde og Carcharia,
med videre som Historien
indeholder.

Kjøbenhavn, 1771.

Trykt i det Kongel. Universitets Bogtrykkerie hos
A. S. Gobiches Efterleverke.

Paa den Tid, da Kong Friderich den
Anden regierede i Sicilien, (un-
geser ved Aaret Christi 1700) var
der en Urinator eller Perle- og Corallfisker,
navnlig Nicolay, som fra sin Ungdom op,
havde opholdt sig til Søes, havde øvet sig i at
svømme og dykke under Vandet, og havde søgt
sin Næring med Corall- og Perlefangsten, ja
havde forelsket sig saaledes udi Sælevnet, at
han tidt og ofte forblev 4 til 5 Dage i Søen,
og levede af raae Fiske. Han havde vendt sig
saaledes fra den almindelige Levnets Maade,
saa at han, baade naar han var i Vandet, som
og, naar han var paa Landet, kunde leve en heel
Dag igiennem, uden at trække sin Aande, saa
at

at han derudi var ligere en Amphibio, end et Menneske. Han kunde bringe Breve i en Tasse hele Soen igiennem, saa at de ikke kunde beskadnes af Vandet, hvorudover han tidt og ofte blev brugt som et Bud. Ia Gallerne har undertiden truffet ham i den sterke Storm, og meent, at han var et Havmonstrum; Men af dem, som kierde ham, blev han taget op ind i Skibet, og bespiset, og efter en liden Samtale med dem, har han begivet sig ned i Vandet igien, og svømmet derfra.

Da Kongen i Sicilien engang opholdte sig i Messina, og havde hørt mange utrolige Ting om denne Nicolay, fik han Lyst til at see dette Menneske, hvilken, efterat han nogle Dage var bleven søgt efter baade til Lands og Vands, blev tilsidst fundet, og maatte stille sig frem for Kongen. Og da Kongen havde faaet mange selsomme Ting at vide af ham, som befandt sig i Vandet, blev han nysgierig efter at viide, hvorledes det forholder sig ved det nærved liggende Charybdis. (Charybdis er et farlig Sted i Havet imellem Sicilien og Italien, efterdi det tyrcheniske og siciliske Hav, ved det de steder tilsammen, gier et stort Bulder), derved er og det Forbjerg Scylla, en høy Klippe, som, naar Windene støder an imod den,

den, gir formedest nogle Hunler, som er der, en langvarig Lyd, som er skrekkelig at høre, formedest dens adskillige ildeklingende Stemmer, og naar Skibene kommer den nær til i Stormvent, bliver de slaget i stykker. Lige der over for er det Havsvælg Charybdis, hvor Havet valder ned udi, og derpaa bryder det op igien med en forskrekkelig Brusen, som er farlig for de der forbiisylende, der maae flye for dette saavel som for det lige over for liggende Sted. Hoorudover det Ordsprog er kommen: Den som søger at undgaae Havsvælget Charybdis, han bliver dog stædt ind paa Klippen Scylla, (Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim). For nu at udforske dette farlige Sted, befalte Kongen dette Menneske, at begive sig ned i det fælsomme Havsvælg, og at give ham Underretning derom. Og paa det han skulde vise sig villigere dertil, og man igien kunde være vis paa, at han havde været der nedre i, lod Kongen kaste en gylden Vocal ned paa samme Sted og lofte, at dersom han kunde bringe den op igien, skulde den blive ham foræret. Nicotai syntes got derom, og lovede, at giere sit beste dertil. Begav sig derpaa fornøyet ned i Svælget, og kom efter tre Quarters Tid op igien, holdende Vocalen i sin Haand. Derpaa

blev han indladt i Kongens Pallais, og efterat han, siden han var temmelig udmattet af det store Arbejde, han havde havt, var bleven vederqvæget med et got Maaltid, blev stillet frem for Kongen, hvorpaa han svarede saaledes paa Kongens Spersmaal:

Naadigste Konge! hvad som Eders Mæjstret har befalet mig, har jeg forrettet. Men ingenlunde havde jeg vildet efterkomme deres Kongel. Befalning, dersom jeg forher har vidst, hvad jeg nu har erfaret, og det ikke engang, om de vilde have foræret mig det Halve af deres Kongerige. Thi der ere fire Ting, som gjør dette Sted meget farlig, ikke allene for mig, men og for Fiskene selv. 1) Den stærke Fart, som Vandet kommer med, der farer op af Svalget, hvilket den Stærkeste ikke tør driste sig til at staae imod, altsaa har jeg heller ikke kunde formaae at trænge mig der igiennem, men maatte begive mig paa Siden ned til Grunden. 2) Er der allevegne mange spidsse og skarpe Steenklipper, igiennem hvilke jeg ikke uden Livs Fare og med mit Hoveds Forliis kunde komme til Bunden. 3) Er der en stærk Strom, som det underjordiske Vand har, der trænger igiennem Klippen, og arbejder sig frem imod det Vand, som farer op af Svalget, og er
saa

saar grusom, saa at en, der var frygtisom, maatte døe. 4) Var der mange store forfærelselige Polypti, hvis Legeme var større end den største Mandes Legeme. Disse hang ved Siden af Klipperne, med lange udstrakte Fedder, som efter al Anseelse vare mere end 10 Fedder lange. Dersom een af dem havde grebet fat paa mig, saa havde den, ved det den omfavnede mig, frystet mig til Døde. Imellem de nederste Klipper opholder sig mange forfærelselige Havhunde, med tre Roder Lænder i Munden, som ikke er meget mindre end Delphinerne, for disse kan ingen være sikker, thi naar han bliver grebet fat af dem, tør han ikke tænke paa, at han faaer Lov til at leve længere.

Da nu Nicolay havde fortalt dette ordentligen, spurgte Kongen ham hvorledes han i saadan en Hast havde kundet finde Bageret. Derpaa svarede han: Bageret havde formedelsst det frem og tilbage stridende Vands Strem ikke kundet gaaet lige ned til Bunden, men at det var bleven kastet frem og tilbage til Siden, indtil det var falden i en slet, og noget udhulet. Klippe, der havde han seet det ligge, og hentet det op igien. Thi dersom det var falden lige ned i Hvirvelen eller Svælget, saa havde det været umueligt for ham at kunde faae det.

Der var og paa samme Sted saadan en Dyb-
hed, saa at det syntes for hans Øyne, som
det var den mørkeste Nat. Kongen spurgte
ham, om han endnu ikke engang vilde vove sig
derned; derpaa svarede han vel Nej, men saa
snart ligesaadan et Bager, som det forrige,
hvorved der tilligemed hang en Pung fuld af
Ducater, var bleven kastet ned, har han strax
ladet sig det gefalde, og begivet sig derned igien,
men er ikke siden kommen op igien. Maaskee
en Polypus eller Carcharia har faaet fat
paa ham.

Denne Historie er just den samme, der
findes antegnet i Kongens Protocol, og er bleven
Kircherø meddeelt af Archivets Secretair.

Her

*****

Her følger en Beskrivelse paa de for-
omtalte Havdyr, nemlig Polypus,
Havhunde, og Carcharia.

I.

Ungaaende Polypus: Saa er det en søls-
som Art af en fremmet Fisk, som ned-
stammer fra Blækfiske, der har en sort Bæddeske
ligesom Blæk hos sig, hvoraf der findes tre
Slags, som s. Ex. Polypus, Sepia og
Loligo. Polypus (som vel har sit Navn
af mange Fodder, da dog Scal. exerc. p. 218.
C. 2. siger ipsi pedes vix hac appellatione digni,
det er: at han formedest hans Fodder er neppe
værd at kaldes med dette Navn) har lange Been
og et kort Liv, og kan krybe ligesom en Raal-
orm. Men Sepia og Loligo har et stort
Legeme og korte Been, og kan allene svømme.
Polypus, naar den fornemmer Uvejr, søger
den til Klipperne, men Sepia og Loligo
svømmer og springer op i vejret. Der fortælles
og, at Polypus skal en have nogen Snabel
som Sepia og Loligo, en heller har den saa-
dant et haardt Rygbeen som Sepia. Disse
slags

flags Fiske ere meget usædvanlige i vore Kolde nordiske Lande, men opholder sig meest i den varme middellandske See, uden det saa er, at de ved en bestandig Storm eller ved en anden Hændelse kan blive bragt ind i vore Søer, ligesom der f. Ex. da der i Enden af Maaret 1661 blev fanget en Poligo i Holland, imellem Schevingen og Carwig, da de engelske Skibe laae der for at afhente Hans Majestæt af Storbritannien. Og da han blev fanget, har han stillet sig saa forunderlig til, saa at Fiskerne meente, at Dæwelen var selv i Garnet, ja han gav sig heller ikke tabt, førend man havde kastet en Baadsbage i Livet paa ham, og dermed holdet ham fast. Han skal have levet tre Timer efter at han var bleven fanget. Hollændernes Beretning om ham lyder saaledes: Han er ungefær 3 og $\frac{1}{2}$ Fod lang, har et forunderlig Hoved, og oven paa Hovedet en ortekantet Stierne, som nesten er en Fod lang, hvoraf de to Spidsse ere overtrukne med Hud, ligesom Wingerne paa en Flagermus. Oven paa Stiernen staaer hist og her mange Topper med en liden Krone omsattet, og da Fisken endnu levede, saa har disse Topper skinnet ligesom et Speyl. Udaf Stiernen gaaer en Orne Snabel (som i Scal. exerc. p. 218, beqvammere kaldes en Papageye

gøye Snabel), som kan aabnes og igien tilslukkes. Der nedan under har han en Snude eller Mund som et Svin. Imellem Snuden og Stiernen ere Øynene, hvilke i Fiskens levende Live vare saa forskreffelige at see, saa at man frogtede for at komme den nær. Efterat Øynene vare udtagne og skulde balsameres, har man befundet, at den inderste Kierne i Øyestenen saae ud som en Perle. Øynene i sig selv vare saa store som et stort Kalvs Øye, (saa at Fiskerne er bleven budet for det ene Øye 100 hollandske Gyl- den). Under Stiernen eller Kronen, som han havde oven paa Hovedet, gif der to lange Arme ud, som ungeser vare to Finger brede. Han havde to Stæder, hvorigiennem han saeer sin Spisning, og ingen Udgang. Man har heller ikke fundet nogen Larve i Livet paa ham, men allene Lever og Fedt. Hvorudover Physi- ci og de Læder, som har reyst vidt og bredt omkring, bekiender, at de ikke har fundet dens Lige paa nogen Stæder, hverken i Italien, Tyrkiet eller Indien. Derfor holdes den for en besynderlig Vandskabning, som den Aller- høieste allene veed hvad det skal betyde. Lige- ledes beretter Hamborgerne: At der i Aaret 1662 otte Dage efter Christi Himmelfartsdag blev i Elven ved Hamborg fanget en **SEPIA**,
som

som ikke i noget eftergav, men snarere overgik den hollandske Poligo i Henseende til dens forundringsværdige Skabning; Thi dens Længde med sine Pinnæ eller Finder er 3 Fod lang, dens Corpus eller Legeme er i sig selv oval, thi den er 1 $\frac{1}{2}$ Fod lang, men kun 2 Fod bred. De to Finner, som gaar fra Hovedet af, ere ligesom to Tobakspiber, hvide og glindsende, men paa Enden seer de ud som Orne Kloer, og er besadt med en hvidt og sort slags Coraller. Foruden disse ere der otte Pinnæ eller Fibræ, som udbreder en stor Stierne, og som seer alle lige eens marmoreret ud, og ere zirede med Coraller. Hans Mund, som er i Midten af denne Stierne, er saa stor som en Halv Daler, ud af hvilken der sees en ret Figur paa en sortebrunn Orns Snabel. Hans Øyne ere ligesaa runde som et par Øre Øyne, med sorte Øyestene. Huden paa hans Ryg er ret skien marmoreret og blød. Men Rygbenet er saa haard som paa en Skildpadde, saa at, naar man banker derpaa, saa lyder det, som paa en haard Knokkel. Paa begge Sider af Ryggen har han to ledige Taster, hvilke man med rette kan kalde Windtaster. Han har ingen Svans. Naar man vender den om paa den anden Side, saa har han endnu en Mund, men som er huul,

og

og lige under Hovedet. Hans Bug er som en tom Pung; thi den har ingen Larne, er ellers neden under gandske hvidt som et slags Glynder, som Indfænen kalder Scholle. Dette er hvad Hamborgerne beretter os, om deres Haymonstrum.

Nu følger, hvad Skade saadanne deslige Dyr kan foraarsage, og da beretter Athenæus lib. 13 cap. 6. om Polyphi: naar han siger: at det hante sig engang i Italien i den Stad Portuolo, som ligger ved Strandkanten, at en forskreffelig stor Polyphus, snigede sig igiennem en Huule eller Svalg, hvorigiennem Stadens Ureenhed løber ud i Søen, ind i en Fiskehandlers Huus, og bred en stor Tønde, hvori der var nedfalter Fisk, i stykker, og aad det beste der udaf. Kiobmanden for at vide, hvem der havde tilføyet ham denne Skade, satte en Vægter paa samme Sted, hvor Tønden stod. Om Natteride kom Polyphus et forskreffeligt stort Dyr, og slog sine Arme eller Been om en frisk Tønde, trykkede den saa haardt, at den sprang i stykker, og maatte give Fiskene af sig, og da han havde gjort sig et got Maaltid, begav han sig tilbage igiennem Indgangen ud i Søen igien. Vægteren, som blev forskreffet over saa usformodentlig et Syn, stod af Angest gandske stille, lod alting skee, og for-

tællede

tællede tilføj om Morgen, hvorledes det var gaaet til. Omendstiont denne Hændelse forekom Ribmanden vel noget utrolig, men dog saae, en nye Skade igien, saa gik han selv med nogle bevoxede Mænd og skarpe Instrumenter hen for at imodtage den samme uindbudne Gæst. Og saa snart som Polyppus var kommen igiennem sin sædvanlige Gang igien, blev Hullet tilstoppet for ham, derpaa hans Been afhuggede, og saaledes dræbt. Hvis Legeme Felianus, som han skriver, selv har seet.

2.

Angaaende Havhunde, saa bliver de af Salbianus og Eustarius regnet iblant Balsfiskene, men Aldrovandus vil ikke samtykke med Dem derudi. De skal dog alligevel have en Balsfisks Størrelse, som vejede 1000 Pund. Og Gillius fortæller, at Niceenserne har berettet ham, hvorledes de har fangget saadan en Fisk, der vejede 4000 Pund, og har fundet i ham et heelt Menneske. Ligeledes fangede Masfilienferne engang een, der havde sluget en Mand med fuld Harnisk i sig. Og mener Rondeletius, at det har just været ligesaadan en Fisk, som slugede Propheeten Jonas, og som ved en besynderlig Guds Bestyrelse ved Live holdte ham i tre Dage i sig uskadt.

3.

3.

Angaaende *Carcharia*, da ere de paa 20 Alens Længde, og hartad saa store som Balsfiske. Den er en af de skadeligste Fiske i Havet, for hvilken Menneskene og Fiskene gruer for. Den bliver af Aristot. og Oppiano kaldet *Galeus* og *Hustelus*, af Portugiserne *Tubaron*, af Hollenderne *Hayen*, (Hundfiske). Der fortælles om den i den ostindiske Reisebeskrivelses 4 D. 4 C., hvor der tales om *Hugonis Lindschotts* Sejlads, at da han var ved den Stad *Cochin*, og en Baadsmand for at hænge Roret bag fra ind i Skibet, havde ladet sig glide ved et Tov ned i Vandet, kom saadan en Fisk og beed Venet af ham, og da han vilde gribe efter det, saa snappede *Hayen* ogsaa Armen og et stykke af hans Lænde, uagtet de andre Baadsfolk stærk slog paa ham. Ligesaaadan et Exempel fortæller ogsaa *Georg Andersen* i sin Skibsfart, som han gjorde fra *Indien* til det røde Hav. Der sad, (skriver han) nogle af vore Folk i vor Baad, for at fiske, og da een af dem sad paa Kanten af Baaden med det ene Been i Vandet, kom en *Hay*, og beed i en Hast Venet af ham, ja han havde taget ham reent bort med sig, dersom de andre ikke vare komne ham til Hielp. Da nu dette
var

var passeret, slog vore Folk det strax af
Tanterne, og to Dage derefter sprang nogle
af dem i Søen for at bade sig, i det stille
Veyr, men de vare neppe komne i Vandet,
førend to af dem blev af saadan en HAY truk-
ken ned under Vandet, og kom aldrig siden
op igien. De andre som bleve forskrækkede,
isede til Skibet igien. Hvorudover der gif fra
vores Skibepatron en Befaling ud, at ingen
maatte driste sig til at bade sig i Søen,
uden han vilde miste et Aars
Sold.

